

En lækker steg

"Gaasekiød er temelig godt at spise, men det er ikke meget sundt, efterdi det er grovt og vanskeligt at fordøye: Man maa være haardfør, giøre sig brav Bevægelse for at det skal bekomme vel; De som sidde meget, og besynderligen de som arbejdede i Kabinetter, bør afholde sig derfra."

Det lader ikke til, at denne advarsel fra 1768 har haft synderlig virkning. Mortensgæs og julegæs er stadig eftertragtet mad.

Dem det går ud over, er tamgæssene. Såvidt man ved, har menneskene holdt tamgæs så langt tilbage i tiden som i det 3. årtusinde f.K. (billeder af øjensynligt tamme grågæs i Ægypten). Og de fleste af dem er sikkert endt med at blive serveret kogt og stegt.

Det er svært at se på knoglefund, om de stammer fra vildgæs eller tamgæs, men sandsynligvis kan man regne med gåsehold i jernalderen rundt omkring i Europa - fra Rom kendes sagnet om de tamme gæs på Capitolium, som man gjorde hellige, fordi de skræppende havde advaret romerne mod et gallisk angreb på byen.

Middelalderfundene må for en stor del være af tamgæs, men knoglerne fra stenalderlagene her i landet (f.eks. køkkenmøddingerne) er sandsynligvis fra vilde grågæs.

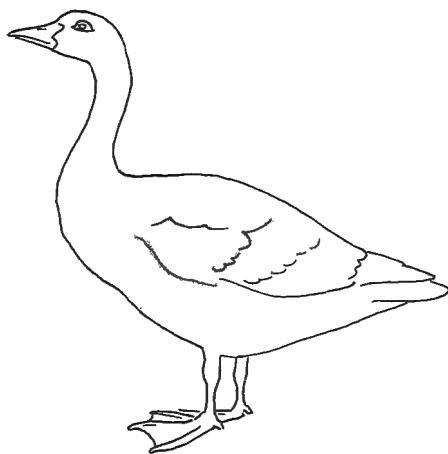

Tamgåsen som vi kender den med dens mange racer, nedstammer fra grågåsen. Tæmningen er sikkert blevet lettet, fordi nyklækkede gæslinger følger det første det bedste levende væsen, de ser. Fordi det drejer sig om svømmefugle har gåsefuglenes knogler forholdsvis let kunnet indlejres i sand og mudder i søer og havet, og gåsefugle hører til de bedst kendte blandt fortidens fugle. Rester af grågås kendes fra pliocæntid og frem til nutiden, men den slægt som den tilhører, Anser, kendes helt tilbage i miocæntid. Anser + et halvt hundrede andre slægter udgør tilsammen gåsefuglene, hvis historie spænder over ca. 70 millioner år.

Gæssene har tilsyneladende altid mest holdt til på den nordlige halvkugle. I Danmark har vi i nutiden flere arter. Og blandt dem grågåsen. Den kendes som ynglefugl i det meste af Europa. I Danmark findes den først og fremmest i de østlige dele af landet, men den har i de senere år bredt sig nordvestpå - rimeligvis som følge af klimaforbedringen, som vi oplever for tiden.

Vore "østlige" grågæs er efterkommere af fugle, der i Fastlandstiden kom til Østersøområdet for der at udvikle en særlig indsø-bestand. Under nordvestvandringen i nutiden er de "østlige" grågæs ved at nærme sig havkysterne, hvorfra deres forfædre kom, og hvor der stadig lever hav-grågæs.

SF.

Det lykkedes ikke denne gang for Vagn Buchwald at få tag i verdens 5' største meteorit. Isforholdene ved Thule gjorde det i år umuligt at komme igang med bjergningen. Se Varv nr 2 (1964).

